

JUSTITSMINISTERIET

Undgå korrupsion

FORORD

Af justitsminister Mette Frederiksen

Korruption er en verdensomspændende svøbe. Ud over de moralske aspekter er korruption også en væsentlig hindring for en sund økonomisk udvikling i mange lande.

Danmark deltager aktivt i den internationale korruptionsbekæmpelse. Danmark har således undertegnet en række internationale retsakter mod korruption, og Danmark deltager i internationale samarbejdsfora med det formål at bekæmpe korruption.

I mange år har det været en udbredt opfattelse, at korruption er ikke-eksisterende her i landet, men ingen lande kan sige sig helt fri for korruption. Antallet af korruptionssager har imidlertid frem til i dag været meget beskedent her i landet.

Det kræver en indsats af os alle at sikre, at dette også er tilfældet fremover. Det er helt nødvendigt at stå sammen om, at korruption og bestikkelse er en fuldstændig uacceptabel

adfærd, som samfundet og hver især må tage skarpt afstand fra.

Bestikkelse kan også foregå i udlandet – og også her skal Danmark gøre en indsats i forhold til bekæmpelse af bestikkelse, herunder i forbindelse med internationale forretningstransaktioner.

Denne pjece har først og fremmest til formål at højne kendskabet til korruption og bestikkelse. I pjecen redegøres for straffelovens regler om bestikkelse, og der gives gode råd om, hvordan den enkelte kan gøre sit til at modvirke korruption og bestikkelse. Pjecen har også til formål at sende et signal om, at korruption og bestikkelse er uacceptabelt, såvel i Danmark som i udlandet.

Februar 2015

Mette Frederiksen

1. HVAD ER KORRUPTION?

En universel definition af begrebet "korruption" findes ikke. I de mange internationale konventioner, som har til formål at bekæmpe og forebygge denne form for kriminalitet, defineres begrebet ikke.

Anti-korruptionsorganisationen Transparency International og Verdensbanken definerer begrebet korruption som "*misbrug af betroet magt med henblik på selv at opnå en fordel*". Denne definition er meget bred og omfatter ikke kun bestikkelse i traditionel forstand, men også andre strafbare handlinger som f.eks. underslæb, bedrageri mv.

Den danske straffelov bruger ikke begrebet korruption. I straffeloven er bestikkelse kriminaliseret ligesom bl.a. underslæb, bedrageri, mandatsvig og embedsmisbrug.

I denne pjece redegøres for den form for korruption, som består i bestikkelse.

2. BESTIKKELSE

2.1. Bestikkelse af offentligt ansatte

Regler om bestikkelse af offentligt ansatte findes i straffelovens §§ 122 og 144.

Straffelovens § 122 angår den såkaldt **aktive bestikkelse**, dvs. det at yde bestikkelse til en offentligt ansat, mens straffelovens § 144 angår den såkaldt **passive bestikkelse**, dvs. den offentligt ansattes modtagelse af bestikkelse.

§ 122. Den, som uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der virker i dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget i tjenesten, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

§ 144. Den, der i udøvelse af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Reglerne gælder personer i "*offentlig tjeneste eller hverv*". Med dette udtryk forstås ikke kun offentligt ansatte, men også personer, der udøver hverv, hvortil de er valgt eller særligt udpeget. Reglerne gælder også sådanne personer, der er udstationeret. Omfattet er f.eks.:

- Ansatte i staten (ansatte i ministerierne, politiet, domstolene, DSB m.fl.)
- Ansatte i kommunalt/regionalt regi (sagsbehandlere, ansatte inden for

sygehusvæsenet, folkeskolelærere m.fl.)

- Ansatte i staten og i kommunalt/regionalt regi, der er udsendt til udlandet
- Medlemmer af Folketinget, kommunalbestyrelser, menighedsråd
- Nævninger og domsmænd

Eksempel:

I en offentlig licitation har i alt fem entreprenørfirmaer afgivet tilbud på renovering af en kommunes rådhus. Kommunens bygge- og teknikudvalg skal tage stilling til, hvilket entreprenørfirma der skal tildeles opgaven.

Et kommunalbestyrelsesmedlem, som er medlem af bygge- og teknikudvalget, kontaktes af en medarbejder i ét af de fem entreprenørfirmaer. Medarbejderen i entreprenørfirmaet tilbyder bygge- og teknikudvalgsmedlemmet 50.000 kr., hvis medlemmet vil arbejde for, at opgaven tildeles det pågældende entreprenørfirma. Bygge- og teknikudvalgsmedlemmet accepterer tilbuddet.

I eksemplet vil begge have gjort sig skyldige i bestikkelse. Medarbejderen i entreprenørfirmaet vil kunne straffes efter straffelovens § 122 (aktiv bestikkelse), mens bygge- og teknikudvalgsmedlemmet vil kunne straffes efter straffelovens § 144 (passiv bestikkelse).

Bestikkelse af offentligt ansatte i udlandet kan også straffes efter straffeloven.

Eksempel:

En person bosiddende i Danmark fører en retssag mod et tysk firma ved en domstol i Tyskland. Danskeren ringer til den dommer, der skal afgøre sagen, og tilbyder den pågældende 10.000 kr., hvis dommeren lader ham vinde retssagen. Dommeren afslår.

I eksemplet vil personen bosiddende i Danmark kunne straffes efter straffelovens § 122 (aktiv bestikkelse).

Tilsvarende kan bestikkelse af f.eks. ansatte ved Den Europæiske Union eller ansatte i internationale offentlige organisationer i øvrigt (f.eks. Europarådet, NATO, OECD og FN) straffes efter § 122.

Der foreligger bestikkelse efter straffelovens §§ 122 og 144, hvis der ydes en *"gave eller anden fordel"*. Dette betyder, at både økonomiske og andre fordele (f.eks. en personlig gentjeneste af ikke-økonomisk art) er omfattet af bestemmelserne.

Det kan være strafbart, selv om fordelene ikke kommer den offentligt ansatte selv til gode. En gave til den ansattes ægtefælle, børn, forældre eller andre nærtstående vil således også være bestikkelse.

Eksempel:

En direktør i et privat firma, der handler med mobiltelefoner, tilbyder en leder af et kommunalt plejehjem, at plejehjemslederens ægtefælle kan få foræret en mobiltelefon til en værdi af 5.000 kr., hvis plejehjemslederen vil sørge for, at direktørens mor uden om ventelisten kan få en beskyttet bolig på plejehjemslederens institution.

I eksemplet vil direktøren i det private firma kunne straffes efter straffelovens § 122 (aktiv bestikkelse), mens plejehjemslederen – hvis denne accepterer direktørens tilbud – vil kunne straffes efter straffelovens § 144 (passiv bestikkelse).

Hvis man tilbyder en offentlig ansat en gave eller anden fordel for at få den offentligt ansatte til at gøre eller undlade noget i tjenesten, er det en overtrædelse af straffelovens § 122 (aktiv bestikkelse), selv om man ikke forsøger at få den offentligt ansatte til at gøre eller undlade noget pligtstridigt.

Det gælder også "smøringspenge" (på engelsk: "small facilitation payments"), dvs. betaling af små beløb eller små gaver til en offentlig ansat i forbindelse med, at den offentligt ansatte udfører sine opgaver, som f.eks. at udlevere ens pas eller udstede en tilladelse. Betaling af "smøringspenge" vil således som absolut hovedregel være uberettiget og dermed udgøre

en overtrædelse af straffelovens 122 (aktiv bestikkelse).

Det kan dog ikke udelukkes, at der i nogle lande kan gøre sig sådanne helt særlige forhold gældende, at visse erkendtligheder efter omstændighederne vil falde uden for det strafbare område, selv om de ville udgøre strafbar bestikkelse, hvis det var foregået her i landet.

Eksempel:

En dansker er blevet varetægtsfængslet i et land, hvor det er nødvendigt at betale "smøringspenge" for at kunne modtage besøg. En pårørende betaler 100 kr. for at få adgang til at besøge den fængslede dansker, herunder medbringe mad, tæpper, medicin mv. til den pågældende.

I eksemplet vil den pågældende undtagelsesvis ikke kunne straffes efter straffelovens § 122 (aktiv bestikkelse), selv om handlingen ville have været strafbar, hvis den var begået i Danmark.

Selv om betaling af "smøringspenge" i helt særlige tilfælde efter omstændighederne ikke vil være omfattet af straffelovens § 122 (aktiv bestikkelse), frarådes betaling af "smøringspenge" generelt.

Betaling af beløb, herunder "smøringspenge", i forbindelse med internationale forretningstransaktioner for at få en offentligt ansat til at handle i

strid med sine pligter vil altid være uberettiget og dermed omfattet af straffelovens § 122 (aktiv bestikkelse).

Det skal i den forbindelse fremhæves, at "smøringspenge" er et alvorligt samfundsmæssigt problem i mange lande, hvor danske virksomheder opererer. Virksomheder bør så vidt muligt undgå at gøre brug af sådanne betalinger.

For bogføringspligtige gælder i øvrigt, at *hvis* der udbetales smøringspenge, skal der altid ske bogføring af udgifterne hertil.

Eksempel:

En dansk salgsdirektør i et dansk softwarefirma er i Kina for at ansøge om en tilladelse til at sælge sine produkter i Kina. Det danske softwarefirma opfylder betingelserne for at opnå en sådan tilladelse, men har fået oplyst, at sagsbehandlingstiden vil være to måneder. Den danske salgsdirektør tilbyder 150 kr. til sagsbehandleren, hvis denne vil sørge for, at det danske softwarefirmas ansøgning behandles forlods, således at firmaet kan få tilladelsen efter en uge.

I eksemplet overtræder den danske salgsdirektør straffelovens § 122. Selv om softwarefirmaet opfylder betingelserne for tilladelsen, og selv om der er tale om et lille beløb, er forholdet omfattet af straffelovens § 122, da den dan-

ske salgsdirektør i forbindelse med en international forretningstransaktion har tilbudt en offentlig ansat beløbet for at få denne til at handle i strid med sine pligter.

Hvis man giver en gave til en offentlig ansat uden at have til hensigt derved at påvirke den offentligt ansattes udførelse af sit arbejde, kan man *ikke* straffes.

Eksempel:

En patient har gennemgået en større operation på et offentligt sygehus. Efter patientens færdigbehandling på sygehuset tilbyder patienten den sygehuslæge, som opererede patienten, et pengebeløb som "en erkendtlighed i taknemmelighed over den vellykkede operation". Patienten og lægen har ikke forud for eller i forbindelse med operationen talt herom.

I eksemplet kan patienten ikke straffes for overtrædelse af straffelovens § 122, fordi gaven ikke er tilbudt lægen for at påvirke lægens arbejde.

At patienten i eksemplet ikke kan straffes for overtrædelse af straffelovens § 122, medfører ikke nødvendigvis, at den pågældende læge må modtage erkendtligheden.

Efter straffelovens § 144 (**passiv bestikkelse**) er en offentlig ansats modtagelse af en gave eller anden fordel strafbar, selv om giverens formål ikke

har været at få den offentligt ansatte til at foretage en handling eller undladelse, og selv om modtagelsen først sker, efter at den pågældende handling er foretaget uden forudgående tilsagn om belønning. At modtage en gave el.lign. kan kun være strafbart, hvis gaven eller fordelene har forbindelse med den offentligt ansattes udførelse af sit job. Til gengæld behøver der ikke at være en forbindelse mellem den fordel, der er modtaget, og en bestemt handlemåde hos den offentligt ansatte.

Det kan undertiden give anledning til tvivl, om modtagelse af gaver eller andre fordele er "uberettiget". Det gælder navnlig for offentligt ansatte, hvis arbejde ikke består i myndighedsudøvelse (f.eks. sundhedspersonale og undervisere).

Som altovervejende hovedregel gælder det imidlertid, at modtagelse af en gave eller anden fordel vil være uberettiget, og at modtagelsen dermed er strafbar efter straffelovens § 144. *Kun* i tilfælde, hvor gaven eller fordelene er af underordnet karakter og ikke rummer risiko for, at der øves indflydelse på, hvordan modtageren udfører sit job, falder forholdet uden for det strafbare område.

Opmærksomheder, der ydes i anledning af den offentligt ansattes virke i almindelighed, f.eks. i forbindelse med et jubilæum, en fratræden eller en

forfremmelse, vil normalt ikke være strafbare.

Eksempel:

En offentligt ansat har 25 års jubilæum, og i den anledning holder tjenestestedet en reception for den pågældende. I sit arbejde har den pågældende gennem en længere årrække haft et tæt samarbejde med et privat firma, som til jubilæumsreceptionen forærer den offentligt ansatte 3 flasker rødvin.

Gaven vil typisk blive anset som en opmærksomhed ydet i anledning af den offentligt ansattes virke i almindelighed, og den offentligt ansattes modtagelse af vinen vil derfor ikke være "uberettiget" i strafferetlig forstand og dermed heller ikke strafbar efter straffelovens § 144.

2.2. Bestikkelse i den private sektor

Det er ikke kun bestikkelse, der involverer offentligt ansatte, som kan straffes. Også bestikkelse mellem private kan straffes.

Bestikkelse i den private sektor er kriminaliseret i straffelovens § 299, stk. 2. Det strafbare forhold, som er reguleret i denne bestemmelse, kaldes sædvanligvis "returkommission".

§ 299. ...

Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 4 år straffes den, som ved varetagelse af en andens formueanliggender for sig selv eller andre på pligtstridig måde modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel, såvel som den, der yder, lover eller tilbyder en sådan gave eller anden fordel.

Det typiske anvendelsesområde for straffelovens § 299, stk. 2, er situationer, hvor en person, der er ansat eller tilknyttet en virksomhed, modtager en gave eller anden fordel fra en person uden for virksomheden. Hvis gaven/fordelen er givet for at få modtageren til at foretage eller undlade at foretage en handling på en bestemt måde, der vil være i strid med modtagerens pligter over for virksomheden, så er det strafbart.

Det er strafbart både for den, som yder, lover eller tilbyder en fordel (**aktiv bestikkelse**), og for den, som kræver eller modtager fordelene (**passiv bestikkelse**).

Eksempel:

Et privat firma laver et morgenmadsprodukt, som flere supermarkedskæder er meget interesseret i at sælge, og produktet er meget efterspurgt af kædernes kunder.

Salgschefen i morgenmadsproduktfirmaet er af firmaets direktør blevet instrueret om, at supermarkedskædernes ordrer skal behandles i den

rækkefølge, de indkommer. Imidlertid producerer morgenmadsproduktfirmaet ikke tilstrækkeligt til at kunne effektivere alle de indkomne ordrer.

Salgschefen kontaktes af direktøren i en supermarkeds kæde, der tilbyder salgschefen vederlagsfrit at kunne forsyne ham og hans familie med alle dagligvarer i 6 måneder, hvis salgschefen sørger for, at den pågældende supermarkeds kædes ordrer altid effektiviseres straks, uanset antallet af ikke-effektuerede ordrer i øvrigt. Salgschefen accepterer tilbuddet.

Både salgschefen, der modtager fordelene, og direktøren i supermarkeds kæden, der har tilbudt fordelene, vil have gjort sig skyldige i overtrædelse af straffelovens § 299, stk. 2.

Ligesom det er tilfældet efter straffelovens §§ 122 og 144 (dvs. aktiv og passiv bestikkelse af offentligt ansatte), omfatter straffelovens § 299, stk. 2, ikke kun økonomiske fordele, men også andre fordele (f.eks. personlige gøjenester af ikke-økonomisk art).

2.3. Voldgiftsdommere

Straffelovens § 304 a handler om bestikkelse af voldgiftsdommere, dvs. bestikkelse af personer, der i medfør af en voldgiftsaftale er anmodet om at træffe afgørelse i en tvist, som sagens parter har indbragt for den pågældende.

§ 304 a. Den, som uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der her i landet eller i udlandet virker som voldgiftsdommer, en gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget under udøvelsen af dette hverv, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der her i landet eller i udlandet virker som voldgiftsdommer, og som under udøvelsen af dette hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel.

Bestemmelsens beskrivelse af, hvad der er strafbart svarer til straffelovens §§ 122 og 144 om henholdsvis aktiv og passiv bestikkelse af offentligt ansatte, bortset fra at den handler om bestikkelse af voldgiftsdommere.

3. HVAD KAN DU GØRE, HVIS DU OPDAGER KORRUPTION?

Hvis du som **borger eller som repræsentant for en privat virksomhed** bliver mødt med krav om bestikkelse i den offentlige forvaltning eller i den private sektor, bør du straks gå til politiet og anmelde forholdet.

Hvis du accepterer at betale eller på anden måde yde bestikkelse, vil du også selv kunne straffes.

Hvis du som **ansat i den offentlige forvaltning** får mistanke om, at en kollega har modtaget bestikkelse fra en borger eller en privat virksomhed,

bør du straks underrette din overordnede om forholdet med henblik på, at forholdet kan blive undersøgt nærmere og anmeldt til politiet, hvis der er grundlag herfor.

Det samme er tilfældet, hvis du som offentligt ansat i forbindelse med tjenesten bliver opmærksom på, at en borger eller en offentlig eller en privat virksomhed har ydet eller tilbudt bestikkelse.

Hvis du som **ansat i en privat virksomhed** får mistanke om, at en kollega i virksomheden enten har modtaget eller ydet bestikkelse, bør du underrette din overordnede om forholdet, således at forholdet kan blive undersøgt nærmere og anmeldt til politiet.

Der er mange metoder, der kan bruges for at forebygge, at en privat virksomhed bliver indblandet i bestikkelsessager. Én af disse måder kan være, at virksomheden laver en adfærdskodeks om korruption.

En adfærdskodeks bør bl.a. beskrive retningslinjerne for virksomhedens ansatte, hvis de mødes med krav om bestikkelse, og den adfærd, som forventes af virksomhedens ansatte. Endvidere kan man i adfærdskodeksen angive de konsekvenser, en eventuel overtrædelse af kodeksen vil kunne medføre for de ansatte.

Adfærdskodeksen kan ikke blot anvendes internt i virksomheden som en

vejledning til virksomhedens ansatte om, hvordan de skal optræde, hvis de mødes med krav om bestikkelse eller tilbydes gaver mv. Adfærdskodeksen kan også anvendes som et stærkt signal over for samhandelspartnere, kunder, agenter m.fl. om, at virksomheden tager afstand fra bestikkelse.

En anden måde at sikre en privat virksomhed mod at blive indblandet i korruptions- og bestikkelsessager er, at man internt i virksomheden afdækker de områder, hvor der er en *særlig* stor risiko for bestikkelse og minimerer denne risiko. F.eks. kan man indføre procedurer, som sikrer, at de kontrakter, som virksomheden indgår, gennemgås og godkendes af mere end én person i virksomheden.

Under alle omstændigheder er det en god idé at drøfte problemstillingen om korruption og bestikkelse virksomhedsledelse og ansatte imellem, så alle i virksomheden er helt på det rene med, at virksomheden tager afstand fra at benytte sig af korruption og bestikkelse.

4. YDERLIGERE INFORMATION

Vil du vide mere om korruption, er der flere steder, du kan henvende dig. Følgende myndigheder og organisationer kan fremhæves:

Udenrigsministeriet

Udenrigsministeriet har en samlet anti-korruptionspolitik for hele sit område.

Den dækker dermed også udviklingsbistanden og eksportfremmeområdet.

Udenrigsministeriets anti-korruptionspolitik fastslår ministeriets nultolerance over for korruption og fastlægger en adfærdskodeks for ministeriets ansatte i relation til anti-korruption.

Du kan finde anti-korruptionspolitikken på Udenrigsministeriets hjemmeside: www.um.dk.

Politikken findes på dansk, engelsk, fransk og spansk og indeholder nyttige links.

Indsatsen mod korruption i udviklingslande indgår som et vigtigt element i Danmarks udviklings samarbejde. Du kan finde flere oplysninger herom på Udenrigsministeriets hjemmeside, www.um.dk – under Danida. Omtale af indsatser mod anti-korruption findes under overskrifterne "Bekæmpelse af svindel" og "Det åbne Danida". Her finder du bl.a. en hotline, hvor borgere i ind- og udland kan anmelde mistanke eller bevis for korruption eller andet misbrug af dansk udviklingsbistand.

På Udenrigsministeriets hjemmeside finder du under Eksportrådet omtale af Eksportrådets Anti-Corruption Guidelines og link til den internationale "Business Anti-corruption Portal", som Udenrigsministeriet deltager i. Her kan danske virksomheder, der

arbejder i udlandet læse om konkrete problemer ved korruption og få hjælp til at undgå korruption. Portalen findes også direkte på:

www.business-anti-corruption.com.

GRECO (Sammenslutningen af Stater mod Korruption)

I 1998 besluttede Europarådet at oprette Sammenslutningen af Stater mod Korruption (GRECO).

Danmark er med i GRECO-sammenslutningen, der har sæde i Strasbourg. Sammenslutningens formål er bl.a. at overvåge medlemsstaternes gennemførelse af de internationale retsakter mod korruption, som vedtages i henhold til Europarådets handlingsplan mod korruption.

Du kan finde flere oplysninger om GRECO på: <http://www.coe.int/greco>.

OECD (Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling)

OECD's 34 medlemsstater, heriblandt Danmark, samarbejder om udviklingen af en økonomisk og social politik.

I OECD-regi er der iværksat forskellige initiativer med henblik på at gennemføre et globalt forbud mod korruption. Bl.a. har organisationen udarbejdet konventionen om bekæmpelse af bestikkelse af udenlandske tjenestemænd i forbindelse med internationale forretningstransaktioner. Danmark har tiltrådt denne konvention.

Du kan finde flere oplysninger om OECD's initiativer på korruptionsområdet på:

<http://www.oecd.org/corruption>.

Dansk Industri (DI)

DI, der er en erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening, har udgivet et omfattende informationsmateriale om korruption ("Undgå korruption – en guide for virksomheder", august 2006). Du kan læse mere herom på: <http://di.dk>.

Transparency International

Transparency International er en international organisation, der bekæmper korruption på verdensplan. Organisationen udarbejder bl.a. årligt et anti-korruptionsindeks (CPI – Corruption Perceptions Index). I indekset sammenlignes udbredelsen af korruption i de enkelte lande.

Du kan finde flere oplysninger om organisationen på:

<http://www.transparency.org>.

Transparency International Danmark

Transparency International har uafhængige underafdelinger i mere end 100 lande, herunder i Danmark.

Du kan finde flere oplysninger om den danske underafdeling på:

<http://www.transparency.dk>.

5. TEST DIN VIDEN

Neden for er opridset 5 konkrete handlingsforløb.

Prøv selv at vurdere, om handlingerne kan straffes efter straffelovens bestemmelser om bestikkelse (dvs. bestemmelserne i straffelovens § 122, § 144, § 299, stk. 2, eller § 304 a).

Løsningerne findes bagerst i pjecen.

Handlingsforløb 1

En motorcykelbetjent standser Jens Jensen på motorvejen, fordi Jens Jensen over en længere strækning har overskredet hastighedsbegrænsningen på 110 km/t.

Motorcykelbetjenten oplyser Jens Jensen om, at han står til en bøde på 5.000 kr. Motorcykelbetjenten siger samtidig, at Jens Jensen ikke vil blive noteret for færdselslovovertrædelsen, hvis han giver motorcykelbetjenten 500 kr.

1. Er motorcykelbetjentens handling strafbar?

2. Vil Jens Jensen kunne straffes, hvis han accepterer motorcykelbetjentens forslag og giver betjenten 500 kr.?

3. Gør det en forskel, hvis motorcykelbetjenten kun havde bedt

Jens Jensen om et beløb på 20 kr.?

Handlingsforløb 2

En parcelhusejer kunne godt tænke sig at opføre et anneks på 40 m² på sin grund. Derfor sender han en ansøgning om byggetilladelse til kommunen.

Parcelhusejeren regner med, at han egentlig står til et afslag. Det skyldes, at han fejlagtigt tror, at hans parcelhusgrund allerede er bebygget op til den tilladte bebyggelsesprocent.

For at undgå et afslag tilbyder han sagsbehandleren i kommunen, som tager stilling til, om ansøgninger om byggetilladelse kan imødekommes, at han vil betale en uges ferieophold for hende og hendes familie på Lanzarote, hvis hun udsteder en byggetilladelse til ham.

Hun accepterer hans tilbud. Hun mener ikke, at hun gør noget forkert, fordi parcelhusejeren under alle omstændigheder skulle have haft sin byggetilladelse, da hans grund ikke er bebygget op til den tilladte bebyggelsesprocent. Hun fortæller ikke parcelhusejeren dette, for hun vil virkelig gerne på ferie sydpå sammen med sin familie.

1. Er parcelhusejerens handling strafbar?

2. Er den kommunale sagsbehandlers handling strafbar?

3. Gør det en forskel, hvis der var tale om 2 flasker vin i stedet for en ferierejse til Lanzarote?

Handlingsforløb 3

Forældrene til en ung pige, som har bestået en afsluttende eksamen i dansk i gymnasiet med et meget flot resultat, er meget taknemmelige over den indsats, som pigens dansklærer har ydet for at støtte pigen i løbet af året.

Pigens forældre retter derfor henvendelse til læreren og spørger, om de må forære den pågældende et dyrt guldsmykke for den store indsats, som læreren har ydet.

1. Er det strafbart for forældrene at tilbyde dansklæreren guldsmykket?

2. Kan dansklæreren modtage guldsmykket uden at udsætte sig for strafansvar?

3. Havde det gjort en forskel for besvarelsen af de to forudgående spørgsmål, hvis der ikke var tale om et dyrt guldsmykke, men derimod f.eks. en skønlitterær bog til en værdi af 200 kr., og gaven blev givet i forbindelse med dansklærers fratræden som underviser på det pågældende gymnasium?

Handlingsforløb 4

Et privat firma ønsker at købe 20 biler for at tilbyde alle firmaets sælgere en firmabil.

Firmaets administrerende direktør har bestemt, at hver bil maksimalt må koste 300.000 kr. Han overlader det til firmaets personalechef at beslutte, hvilket bilmærke der skal vælges.

Personalechefen retter henvendelse til fem forskellige bilforhandlere, der forhandler hver deres bilmærke. Personalechefen tilkendegiver over for forhandlerne, at han har tænkt sig at vælge den bilforhandler, som tilbyder ham det største beløb under bordet.

Herefter bliver der indgået en kontrakt med én af de fem bilforhandlere om levering af 20 biler.

Én af de fire bilforhandlere, som ikke får kontrakten, fordi han ikke vil betale et beløb under bordet, bliver vred over personalechefens handlemåde og går til politiet.

Under en ransagning på personalechefens kontor finder politiet dokumentation for, at én af bilforhandlerne har tilbudt personalechefen 10.000 kr., en anden 20.000 kr., en tredje 30.000 kr. og en fjerde 100.000 kr. Det var den bilforhandler, der tilbød 100.000 kr., som fik kontrakten.

1. Kan personalechefen straffes for bestikkelse?

2. Kan den bilforhandler, som fik kontrakten, straffes for bestikkelse?

3. Kan de øvrige 3 bilforhandlere, som tilbød personalechefen henholdsvis 10.000 kr., 20.000 kr. og 30.000 kr. under bordet, straffes for bestikkelse?

Handlingsforløb 5

En privat udlejer har besluttet sig for, at samtlige toilet-kummer og håndvaske i ejendommens 150 lejligheder skal udskiftes.

Han anmoder den vicevært, han har ansat, om at indhente tre tilbud fra tre navngivne VVS-installatører. Han tilkendegiver samtidig, at han har til hensigt at acceptere det billigste af de tre tilbud.

Viceværten er god ven med den ene af de tre VVS-installatører. En aften drøfter de to venner udlejerens renoveringsopgave. I den forbindelse oplyser viceværten VVS-installatøren om, at udlejer vil acceptere det billigste af de tre tilbud.

Den følgende dag foreslår VVS-installatøren viceværten, at VVS-installatøren får lov at se de to øvrige installatørers tilbud, inden han selv afgiver tilbud, således at han har sikker-

hed for, at hans tilbudspris bliver lavere end de to andre VVS-installatørers tilbud.

For denne vennetjeneste, som VVS-installatøren kalder det, tilbyder han viceværten at installere et spabad i viceværtens lejlighed kvit og frit.

Viceværten siger ja tak til VVS-installatørens tilbud og sender de to øvrige VVS-installatørers tilbud som aftalt.

Som forventet accepterer udlejer tilbudet fra den VVS-installatør, der er god ven med viceværten, da denne VVS-installatørs tilbudspris er lavest.

Viceværten får dog aldrig sit spabad installeret, fordi han og VVS-installatøren få dage efter bliver uvenner.

1. Kan VVS-installatøren straffes for bestikkelse?

2. Kan viceværten straffes for bestikkelse, selv om han ikke får det aftalte spabad installeret kvit og frit?

6. LØSNINGER

Nedenfor kan du finde løsningen på de spørgsmål, som er stillet til de 5 eksempler på konkrete handlingsforløb:

Handlingsforløb 1

Spørgsmål 1:

Ja, motorcykelbetjentens handling er strafbar efter straffelovens § 144 (passiv bestikkelse).

Spørgsmål 2:

Ja, Jens Jensen vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 122 (aktiv bestikkelse), hvis han giver motorcykelbetjenten 500 kr.

Spørgsmål 3:

Nej, det gør ingen forskel. Begge vil kunne straffes, uanset om beløbet udgør 20 kr. eller 500 kr.

Handlingsforløb 2

Spørgsmål 1:

Ja, parcelhusejeren vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 122 (aktiv bestikkelse).

Spørgsmål 2:

Ja, den kommunale sagsbehandlers handling er strafbar efter straffelovens § 144 (passiv bestikkelse).

Spørgsmål 3:

Nej, det gør ingen forskel. Begge vil kunne straffes, uanset om der er tale om en ferie til Lanzarote eller 2 flasker vin.

Handlingsforløb 3

Spørgsmål 1:

Nej, forældrene vil som udgangspunkt ikke kunne straffes for bestikkelse. Det skyldes, at formålet med at yde gaven ikke er at få dansklæreren til at gøre eller undlade noget i forbindelse med sit job.

Havde formålet derimod været, at læreren fremover skulle give datteren gode karakterer i dansk eller andre fag, ville der foreligge en overtrædelse af straffelovens § 122 (passiv bestikkelse).

Spørgsmål 2:

Nej. Dansklæreren vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 144 (passiv bestikkelse), hvis hun ikke meddeler forældrene, at hun ikke må tage imod et sådant dyrt guldsmykke.

Spørgsmål 3:

Ja, havde der været tale om en gave f.eks. i form af en skønlitterær bog til en værdi af 200 kr., der blev givet som gave i anledning af lærerens fratræden, ville dansklæreren ikke kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 144 (passiv bestikkelse). Dette skyldes, at gaven i et sådant tilfælde er af underordnet karakter, og at ydelsen af gaven ikke rummer risiko for at påvirke lærerens udøvelse af sit arbejde.

Handlingsforløb 4

Spørgsmål 1:

Ja, personalechefen kan straffes for overtrædelse af straffelovens § 299, stk. 2 (passiv bestikkelse i den private sektor).

Spørgsmål 2:

Ja, også den bilforhandler, som fik kontrakten, kan straffes for overtrædelse af straffelovens § 299, stk. 2 (aktiv bestikkelse).

Spørgsmål 3:

Ja, de tre bilforhandlere, som tilbød personalechefen henholdsvis 10.000 kr., 20.000 kr. og 30.000 kr. under bordet, kan straffes for aktiv bestik-

kelse efter straffelovens § 299, stk. 2, selv om de ikke fik kontrakten.

Handlingsforløb 5

Spørgsmål 1:

Ja, VVS-installatøren kan straffes for aktiv bestikkelse efter straffelovens § 299, stk. 2.

Spørgsmål 2:

Ja, også viceværten kan straffes for bestikkelse efter straffelovens § 299, stk. 2 (passiv bestikkelse).

Har du spørgsmål til Justitsministeriet vedrørende korruption og bestikkelse, er du naturligvis velkommen til at ringe eller skrive til:

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. 72 26 84 00
E-post: jm@jm.dk

Internet:

<http://www.justitsministeriet.dk>

